

สภาพที่เป็นจริงสภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการจัดการ
ความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

THE CURRENT STATE AND THE EXPECTED STATE AND
THE GUIDELINE FOR THE DEVELOPMENT OF THE SAFETY
MANAGEMENT IN LARGE SCHOOLS UNDER THE OFFICE
OF MUKDAHAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA

¹ณัฐกานต์ ปริปุระณะ, ²เจริญวิชัย สมพงษ์ธรรม และ ³สมบัติ มหารศ

¹Chayapha Sirilap, ²Charoenwit Sompongdam and ³Sombut Maharot

มหาวิทยาลัยราชธานี, ประเทศไทย

Ratchathani University, Thailand.

¹Nuttakarnparipurana@gmail.com

Received :January 20, 2022; Revised :February 12, 202; Accepted :May 2, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

³ รองศาสตราจารย์. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

ปีการศึกษา 2563 จำนวน 201 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นสภาพที่เป็นจริงเท่ากับ .92 และมีค่าความเชื่อมั่นสภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพที่เป็นจริงของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความต้องการจำเป็นของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมมีดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) เท่ากับ 0.04 และ 4) แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่ได้จากการความต้องการจำเป็นมี 4 ด้าน คือ ด้านบริเวณสถานศึกษา ได้แก่ กำหนดเขตแนวห้ามเข้าบริเวณที่ไม่ปลอดภัยหรือในช่วงของการซ่อมแซม ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ โรงเรียนมีโต๊ะเก้าอี้และครุภัณฑ์อื่นที่ใช้ในห้องเรียนของโรงเรียนมีสภาพแข็งแรง ปลอดภัย ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติการเดินทางไปกลับแก่นักเรียน และด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียน ได้แก่ โรงเรียนจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการระมัดระวังการป้องกันอุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, การจัดการความปลอดภัย, ความต้องการจำเป็น

Abstract

The purposes of article were to study the current state and the expected state, to compare the current state and the expected state and to study the guidelines for the development of safety management of large schools under the office of Mukdahan Primary Educational Service Area Office. The sample group used in this research were 201 teachers in large schools under the Office of Mukdahan Primary Educational Service Area, Academic Year 2020 selected by Multistage Sampling. The instrument for data collection was a five-level estimation

scale questionnaire. The discrimination of the current state safety was .92 and the discrimination of the expected state of safety was .91. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation and priority needs analysis (PNI_{Modified}). The research findings were: 1) The current state of the safety management of large schools, overall was found at the high level. 2) The expected state of the safety management of large schools, overall was found at the high level. 3) The needs assessment of large school safety management, overall there was a prioritization index of essential needs. (PNI_{Modified}) is 0.04 and 4) Guidelines for developing safety management in large schools under the office of Mukdahan Primary Educational Service Area. The results obtained from the need have four aspects were in The area of the school such as determine a boundary that was prohibited from entering unsafe areas or during repairs, Physical environment such as the school had tables, chairs and other equipment used in the school's classrooms in a strong and safe condition, On the way back to school such as the school organizes practical training activities for students to go back and forth and Safety in learning activities such as the school organizes training activities to educate about the precautions and prevention of accidents from tools, utensils and equipment.

Keywords: Development guidelines, Safety management, Need assessment

บทนำ

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดให้หน่วยงานภาคเอกชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งทางตรง ได้แก่ การดำเนินการผ่านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาและทางอ้อม ได้แก่ การให้การสนับสนุนและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เป็นต้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่ดี สุข และเก่ง แต่การที่ผู้เรียนจะมีคุณลักษณะดังกล่าวได้นั้น ผู้เรียนต้องมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รวมทั้งการมีชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 63 ได้กำหนดให้ โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้ คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และจัดความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ความปลอดภัยมีความหมายครอบคลุมมากกว่าการไม่เกิดอุบัติเหตุ แต่อุบัติเหตุเป็นสาเหตุนำไปสู่การเสียชีวิต และได้รับบาดเจ็บในเด็ก ซึ่งอุบัติเหตุ หมายถึง อันตรายที่เกิดขึ้น โดยเฉียบพลันและไม่ได้ คาดคิดมาก่อน อันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ อุบัติเหตุใน สถานศึกษามักมาจากความประมาท ขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องอาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และสภาวะแวดล้อมของสถานศึกษา (อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์, 2550, หน้า 62)

โรงเรียนขนาดใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ ที่จัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน การวางแผนหรือแผนงานที่มีประสิทธิภาพนั้น ย่อมเกิดจากการกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนของผู้บริหาร สถานศึกษา การจัดการความปลอดภัยของนักเรียนจะเน้นการจัดสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยซึ่ง เกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้ง อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้อง พยาบาล ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงพลศึกษา โรงอาหาร ฯลฯ จะต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อย ไม่ชำรุด พร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลา และเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน จากการ สืบรวจความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ปัญหาด้านการจัดการความ ปลอดภัยของนักเรียนยังมีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหลายด้าน อาทิ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบหรือเป็นอันตรายต่อเด็กนักเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น จึงศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพ ที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ ซึ่งผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบระดับการ จัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน และหาแนวทางในการพัฒนาการจัดการความปลอดภัย ของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ ซึ่งจะเป็น

ประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ให้มีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง สภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2563 จำนวน 391 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ปีการศึกษา 2563 โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป Krejcie and Morgan ได้มาจำนวน 201 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ประกอบด้วยองค์ประกอบความปลอดภัยในโรงเรียน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. ด้านบริเวณสถานศึกษา 2.ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ 3 ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน และ 4 ด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง สภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง สภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สรุปผล ดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริงของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียน และด้านบริเวณสถานศึกษา ตามลำดับ

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียน ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน และด้านบริเวณสถานศึกษา ตามลำดับ

3. ความต้องการจำเป็นของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความต้องการจำเป็นของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี

ด้านบริเวณสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่พึงประสงค์		PNI _{Modified}	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านบริเวณสถานศึกษา	3.70	0.47	3.80	0.50	0.03	3
2. ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	3.83	0.46	4.05	0.41	0.05	2
3. ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน	3.89	0.57	3.99	0.43	0.03	3
4. ด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียนรู้	3.79	0.55	4.00	0.55	0.21	1
รวม	3.81	0.52	3.96	0.48	0.04	

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง สภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริงของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผลการศึกษาบ่งชี้ว่าการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยที่โรงเรียนได้ดำเนินการมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีคณะกรรมการ ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการตรวจสอบอาคาร สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อทำการซ่อมแซมให้มีความพร้อมในการใช้งานอยู่เสมอ โรงเรียนอบรม จัดกิจกรรมให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับการดูแลตนเอง การใช้อุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงการระมัดระวังในการใช้อินเตอร์เน็ต การเล่นเกม โรงเรียนมีการซ้อมแผนรับมือป้องกันอุบัติเหตุ สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ สุวณีย์ ศรีวรมย์ (2555) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยภาพรวม ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูมองเห็นถึงความสำคัญของความปลอดภัยของนักเรียน ต้องการให้ทุกภาคส่วนได้ช่วยกันดูแลนักเรียนให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษฎา ศรีสุชาติ (2559, หน้า 266-267) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้และคู่มือโรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี 5 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) องค์ประกอบหลักด้านการป้องกันภัยด้านสิ่งแวดล้อม (2องค์ประกอบหลักด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือ (3องค์ประกอบหลักด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง (4 องค์ประกอบหลักด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน และ (5องค์ประกอบหลักด้านหลักสูตรความปลอดภัย โดยพบว่า องค์ประกอบหลักที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุด คือ องค์ประกอบหลักด้านการป้องกันและเฝ้าระวัง

3. ความต้องการจำเป็นของการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร โดยรวมมีดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) เท่ากับ 0.04 ทั้งนี้เนื่องจาก 1) ด้านบริเวณสถานศึกษา โรงเรียนจำเป็นต้องมีการกำหนดเขตแนวห้ามเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยง มีการติดตั้งรั้ว ประตู มีการตรวจสอบวัสดุต่างๆ ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอย่างปลอดภัย จัดทำป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุตามบริเวณต่าง ๆ เช่น แพนผังอาคาร ป้ายบอกชั้นเรียน ป้ายเตือนบริเวณสระน้ำ บริเวณที่มีกระแสไฟฟ้าสูง สร้างจิตสำนึกบรรณรักษ์ให้ทุกคนในโรงเรียนตระหนักในเรื่องความปลอดภัย สอดคล้องกับแนวคิดของ พัทธรา ก้อยชูสกุล (2559, หน้า 48) กล่าวถึงการลดความเสี่ยงภัยอันตรายด้วยการให้บริการความปลอดภัย การติดไฟฟ้าให้สว่างทั่วถึงและเพียงพอต่อการใช้งาน การติดตั้งระบบสายดิน การใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ได้มาตรฐานอุตสาหกรรม (มอก.) รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีก็มีผลต่อความมั่นคงปลอดภัย 2) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โรงเรียนต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการอย่างชัดเจน โดยมีการตรวจสอบและรายงานสภาพที่ดิน อาคารสถานที่

ทุกปีการศึกษา สภาพของอาคารเรียนต้องมีความคงทนถาวร แข็งแรง ปลอดภัย ต้องมีปริมาณเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีรั้วโรงเรียนป้องกันบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในโรงเรียนได้ เพื่อสร้างความปลอดภัยให้กับนักเรียน มีห้องเรียน ห้องประกอบที่มีอากาศถ่ายเทดี ไม่มีมุมอับหรือที่ลับตาที่ก่อให้เกิดอันตราย ดูแลพื้นที่ห้องเรียนปลอดภัย เช่น ไม่ลื่น ห้องเรียนมีขนาดกว้างพอสำหรับให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมณฑา จุลชาติ (2556, หน้า 80) ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านโรงเรียน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น ปลอดภัย ที่ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นภายในโรงเรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนแล้วส่งผลต่อโรงเรียนและบุคลากร ตลอดจนนักเรียน ซึ่งผู้บริหารได้เห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด คือ อาคารเรียนอยู่ในสภาพที่ดี ใช้การได้ดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนให้ความสนใจในการดูแลตรวจสอบสภาพของอาคารเรียนพร้อมทั้งมีระบบในการควบคุมมาตรฐานโรงเรียนในแต่ละด้าน 3) ด้านการเดินทางไปกลับโรงเรียน โรงเรียนต้องมีการกำหนดให้ครูควบคุมรถ ดูแล และส่งเด็กถึงมือผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองมีความคาดหวังในการเอาใจใส่ความปลอดภัยในการรับส่งนักเรียน โดยมีครูพี่เลี้ยงคอยดูแลความปลอดภัยขณะนักเรียนนั่งรถรับส่งนักเรียน จัดให้มีครูคอยดูแลเรื่องการรับส่งนักเรียนจากผู้ปกครอง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์ (2554, หน้า 66-67) ที่กล่าวว่าโรงเรียนที่มีบริการโรงเรียนรับส่ง ควรจัดให้มีผู้ควบคุมดูแลการขึ้นและลงรถนักเรียนนั่งรถอย่างเป็นระเบียบ และการดูแลส่งข้ามถนน และ 4) ด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียน โรงเรียนต้องมีการวางแผนการจัดการความปลอดภัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนอกสถานที่ เช่น กิจกรรมทัศนศึกษา การจัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุที่เหมาะสม เช่น ถังดับเพลิง การจัดครูดูแลนักเรียนในการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด มีการจัดอบรมการระมัดระวังการป้องกันอุบัติเหตุจากการใช้อาคารเรียน เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ โดยมีการฝึกซ้อมป้องกันภัยที่จะเกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับแนวคิดของ เอมอัชมา วัฒนบุรานนท์ (2548, หน้า 4) ที่ได้กล่าวว่า ความปลอดภัยหรือสวัสดิภาพไม่เพียงแต่หมายถึงการไม่มีอุบัติเหตุเกิดขึ้นเท่านั้น แต่ความปลอดภัยยังหมายรวมถึงการดำรงชีวิตอยู่อย่างสุขกาย สุขใจ ไม่เสี่ยงภัย มีความมั่นใจในการประกอบกิจกรรมต่างๆ และมีการเตรียมการป้องกันไว้ล่วงหน้าอย่างถูกต้อง เหมาะสม และสม่ำเสมอ

4. แนวทางการพัฒนาการจัดการความปลอดภัยของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงฯ ที่ได้จากการความต้องการจำเป็น

ประกอบด้วย ด้านบริเวณสถานศึกษา ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ด้านการเดินทางไปกลับ โรงเรียน และด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก 1) ด้านบริเวณสถานศึกษา โรงเรียนควรกำหนดเขตแนวห้ามเข้าบริเวณที่ไม่ปลอดภัยหรือในช่วงของการซ่อมแซม มีการติดตั้งรั้ว ประตูโรงเรียนได้มาตรฐานความปลอดภัย จัดทำป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อการเกิดอันตราย มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบตรวจสอบ ซ่อมแซมรั้ว ประตูโรงเรียน และสิ่งปลูกสร้างให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอย่างปลอดภัย มีการตรวจสอบและกำจัดสัตว์มีพิษ มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น แล้วนำส่งสถานพยาบาล มีการตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน การก่อสร้างให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้และปลอดภัย มีการดำเนินการตัดแต่งกิ่งไม้ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยอยู่เสมอ และมีการกำหนดให้ผู้ก่อสร้างติดตั้งอุปกรณ์ป้องกันเศษวัสดุหล่นนอกบริเวณการก่อสร้าง ทั้งนี้เนื่องจากอุบัติเหตุบริเวณสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิด เมื่อเกิดขึ้นแล้วมักทำความเสียหายให้กับบุคคลและทรัพย์สิน ซึ่งบริเวณโรงเรียนเป็นสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวกับนักเรียนมากที่สุด เป็นส่วนที่นักเรียนต้องใช้ประกอบกิจกรรมตลอดเวลา ดังนั้นโรงเรียนต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในเรื่องของความปลอดภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวณีย์ ศรีวรมย์ (2555) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดนครพนม เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้านอุบัติเหตุของนักเรียนด้านสภาพแวดล้อมด้านเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ และด้านการร่วมกิจกรรมสำคัญ 2) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ โรงเรียนควรมีโต๊ะเก้าอี้และครุภัณฑ์อื่นที่ใช้ในห้องเรียนของโรงเรียน มีสภาพแข็งแรง ปลอดภัย ระบบไฟฟ้าภายในโรงเรียนมีระบบการวางสายไฟเป็นระเบียบมีสภาพที่ดี และปลอดภัย มีรั้วที่มั่นคงแข็งแรงล้อมรอบ มีสภาพแข็งแรง ปลอดภัยจากการบุกรุกของบุคคลภายนอก ไม่มีมลภาวะที่เป็นพิษ เช่น เสียง กลิ่น มีสภาพห้องเรียนและห้องพิเศษอื่นที่มีอากาศถ่ายเท มีสนามกีฬา สนามเด็กเล่น และเครื่องเล่นที่มีสภาพปลอดภัยไม่เป็นอันตราย มีสถานที่พักผ่อน สวนหย่อมที่สะอาดปลอดภัย และเพียงพอสำหรับนักเรียน มีอาคารเรียน อาคารประกอบมั่นคง แข็งแรง มีสภาพห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ ปลอดภัยต่อสุขภาพ มีทางหนีไฟ และอุปกรณ์ดับเพลิงเป็นไปตามมาตรฐาน และมีกล้องวงจรปิดเพื่อตรวจสอบและดูแลความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเพียงพอ ทั้งนี้เนื่องจากการวิเคราะห์อันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางอาคารสถานที่ เครื่องใช้

เครื่องกีฬา วัตถุอันตราย แล้วจัดสภาพแวดล้อมเหล่านั้นให้เหมาะสมเกิดความปลอดภัย เช่น ติดตั้งอุปกรณ์เครื่องใช้เครื่องป้องกันอันตราย ได้แก่ เครื่องดับเพลิง อุปกรณ์ฝาครอบปลั๊กไฟฟ้า หรือจัดที่เก็บกล่องใส่ยา ที่เก็บสารเคมีและของมีคม สอดคล้องกับแนวคิดของ มนต์ ธาตุทอง (2552, หน้า 59-60) กล่าวว่า การพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนและเน้นถึงสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนโดยใช้หลักในการจัดภูมิทัศน์ของโรงเรียนในฝัน คือ ต้องมีความเป็นระเบียบ สะอาด มีความปลอดภัย ทันสมัย 3) ด้านการเดินทางไปกลับ โรงเรียน โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติการเดินทางไปกลับแก่นักเรียน มีระบบการสื่อสารตรวจสอบการเดินทางไปกลับของนักเรียนกับผู้ปกครอง มีมาตรการความปลอดภัย ด้านการจราจรในการเดินทางไปกลับของนักเรียน มีการซ้อมแผนรับมือป้องกันอุบัติเหตุทางถนน มีกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎจราจรแก่นักเรียน โรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนในการวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินทางไปกลับของนักเรียน มีการตรวจสภาพรถรับส่งตามระยะเวลาอยู่เสมอ และมีการให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจราจรทางบกและข้อปฏิบัติในการขับขี่ตามกฎหมายจราจรแก่พนักงานขับรถรับส่งและผู้ปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนต้องเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและโรงเรียนด้วยวิธีแตกต่างกัน ซึ่งการเดินทางในบางครั้งอาจได้รับอุบัติเหตุจากความไม่ระมัดระวังเกี่ยวกับความปลอดภัยของตนเอง โรงเรียนจึงต้องมีมาตรการความปลอดภัยและสร้างความตระหนักในหลักความปลอดภัยให้กับนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ แวรสนานิง ยูโซะ (2553, หน้า 54) กล่าวว่า นักเรียนมักได้รับอุบัติเหตุจากการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านและสถานศึกษาซึ่งส่วนใหญ่มาจากการเดินทางโดยทางเท้า และยานพาหนะทางบก ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขโดยให้สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกันสร้างความตระหนักในหลักความปลอดภัย พร้อมจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติแก่นักเรียนโดยให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจราจรทางบกและข้อปฏิบัติในการขับขี่ตามกฎหมายจราจร พนักงานขับรถรับส่งควรให้มีการฝึกอบรมและแนะนำผู้ปกครองให้ใช้รถที่มีการตรวจสภาพเรียบร้อย 4) ด้านความปลอดภัยในกิจกรรมการเรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการระมัดระวังการป้องกันอุบัติเหตุจากเครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการดำเนินการในการจัดทำหลักสูตรป้องกันการจมน้ำ และการว่ายน้ำ อบรมความรู้เกี่ยวกับการระมัดระวังการป้องกันอุบัติเหตุจากการใช้อาคารเรียน และจัด

อบรมฝึกซ้อมป้องกันภัยพิบัติหรืออัคคีภัยเป็นประจำทุกปี ทั้งนี้เนื่องจากต้องมีการกำหนด กฎเกณฑ์ของความปลอดภัยเพื่อป้องกันความเสี่ยงและอันตรายที่จะเกิดขึ้น เช่น กำหนดเวลาในการกลับบ้าน การขับขี่จักรยานอย่างปลอดภัย การใช้ไฟฟ้าอย่างปลอดภัย การปฏิบัติเมื่อเกิดไฟไหม้ และกฎเกณฑ์เกี่ยวกับตัวบุคคล โดยกำหนดตัวบุคคลที่นักเรียนไปด้วยได้ การไปเป็นกลุ่มกับเพื่อนต้องรู้ว่าไปกับใคร การคบคนแปลกหน้า การปฏิบัติต่อเพศตรงข้าม การหลีกเลี่ยงการเผชิญต่อเหตุการณ์อันตราย เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Barrios (2003, p. 18) ได้เล็งเห็นความสำคัญของความปลอดภัยของนักเรียนจึงได้ทำคู่มือแนะนำนักเรียนในการป้องกันการบาดเจ็บล้มตาย จากอุบัติเหตุรถจักรยานยนต์ รถยนต์ การบาดเจ็บที่เกิดขึ้นโดยไม่เจตนา การฆ่าฟันและฆ่าตัวตาย ซึ่งผู้วิจัยกล่าวว่า โรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องป้องกันมิให้เกิดการบาดเจ็บล้มตายดังกล่าวเกิดขึ้น หรือเกิดขึ้นน้อยที่สุด ในกรณีนี้โรงเรียนสามารถสอนทักษะที่จำเป็นในการป้องกันการบาดเจ็บโดยไม่เจตนา ความรุนแรง และการฆ่าตัวตายมิให้เกิดขึ้นทั้งที่บ้านและโรงเรียน ตลอดจนในชุมชนและสถานที่อื่น ตลอดชีวิตของนักเรียน โดยร่วมมือกับหน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการ และเสริมการเรียนรู้หลากหลาย มีสิ่งสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ และไม่มีมลภาวะซึ่งเป็นสิ่ง ที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเอง ให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่ โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นๆ กำหนด ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นส่วนประกอบสำคัญส่วน หนึ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีความปลอดภัย มีแรงจูงใจและเกิดความสุขความเต็ม ใจในการแสวงหาความรู้ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมทั้งด้าน ร่างกาย และจิตใจ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน การวางแผนหรือแผนงานที่มี ประสิทธิภาพนั้นย่อมเกิดจากการกำหนดเป้าหมายและแผนการดำเนินงานอย่างชัดเจนของ ผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา ศรีสุชาติ. (2559). การพัฒนาตัวบ่งชี้และคู่มือโรงเรียนปลอดภัยของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราช
ภัฏมหาสารคาม.
- ฉันท ชาติทอง. (2552). เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- พัชรา ก้อยชูสกุล. (2559). การสร้างเสริมสุขภาพเด็กนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- แวรสนานิง ยูโตะ. (2553). การปฏิบัติงานการจัดมาตรการให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนของครู
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี
เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุจิตรา สุนทรทรัพย์. (2554). เอกสารประกอบการสอนวิชาโปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมณฑา จุลชาติ. (2556). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนระดับก่อน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวณีย์ ศรีวรมย์. (2555). สภาพและปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยด้าน
อุบัติเหตุของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัด
นครพนม. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). ตัวชี้วัดการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ.
กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์. (2550). รู้ทันอันตราย ก่อนภัยถึงตัวเด็ก. กรุงเทพฯ: ฐานบุ๊คส์.
- एमอชมา วัฒนบุรานนท์. (2548). ความปลอดภัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- Barriou, S. (2003). Trends in rainfall and economic growth in Africa: A
neglected cause of the African growth tragedy. *The Review of
Economics and Statistics*, 92(2), 350-366.

